

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทักษะด้านการเงิน
ที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้ของครู
**A confirmatory Factor Analysis of the Financial Literacy that
influences teacher debt**

ธิตี ธาราสุข,

มนัสวาสน์ โกวิทยา และ สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thiti Tharasuk,

Manaswas Kovitaya and Suwithida Charungkaittikul

Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: technicalday@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยเชิงสาเหตุจากทักษะด้านการเงินที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้ของครู และศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างเชิงสาเหตุจากทักษะด้านการเงินที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้ของครูที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา จำกัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา จำกัด ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 600 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดทักษะด้านการเงิน (Financial Literacy) สำหรับครู แบบ 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด รวมข้อคำถาม 60 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน และร้อยละ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของปัจจัยเชิงสาเหตุจากทักษะด้านการเงินที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้ของครูพบว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านนโยบายคุ้มครองเงินฝาก (PROTECT) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ 0.932 รองลงมาคือ ด้านเครดิตบูโร (BUREAU) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.897 ด้านการคำนวณดอกเบี้ยของสินเชื่อ (INTEREST) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.878 ด้านการหาร (DEVIDE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.789 ด้านการหาร (DEVIDE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.695 ตามลำดับ โมเดลองค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้านพฤติกรรมทางการเงิน ด้านเปรียบเทียบข้อมูลก่อนซื้อ (COMPARE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ 0.852 รองลงมาคือ ด้านจัดหาบัญชี (ACCOUNT) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.820 ด้านไตร่ตรองก่อนซื้อ (PONDER)

* วันที่รับบทความ : 9 พฤศจิกายน 2566; วันที่แก้ไขบทความ 14 พฤศจิกายน 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 15 พฤศจิกายน 2566

Received: November 9 2023; Revised: November 14 2023; Accepted: November 15 2023

มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.662 ด้านจ่ายเงินตรงเวลา (ONTIME) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.660 ด้านการบริหารจัดการเงินเมื่อเงินไม่พอใช้ (MANAGE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.633 ตามลำดับ และ โมเดลองค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้านทัศนคติทางการเงิน ด้านการออม (SAVING) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ 1.187 รองลงมาคือ ด้านการใช้เงิน (SPENT) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.615 และ รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างเชิงสาเหตุจากทักษะด้านการเงินที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้ของครู พบว่า การตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลการวัดด้วยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวแปรสังเกตได้ในปัจจัย ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าน้ำหนักที่ยอมรับได้ คือ 0.50 ขึ้นไป (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010) จึงกล่าวได้ว่าตัวแปรแฝงทั้งหมดสามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน; ทักษะด้านการเงิน; การเป็นหนี้ของครู

Abstracts

The purpose of the research was to examine the confirmatory Factor Analysis of financial literacy influencing teacher debt and to examine a causal structural relationship model of financial literacy influencing teacher debt for teachers who are members of the Teachers' Savings Cooperative, Department of General Education, Ltd. Simple random sampling was used to select 600 teachers who were members of the Department of General Education Teachers' Savings Cooperative Ltd. for use in the study. The instrument for research was the Financial Literacy for Teachers scale, a five-level scale with three components and twelve points. Measurement included 60 inquiries. Number and percentage statistics were utilized in data analysis via confirmatory factor analysis.

Empirical data on financial literacy revealed that the causal component of financial skills affecting instructors' debt found that the component with the maximum weight was the deposit protection policy (PROTECT), which had a weight of 0.932, followed by the credit bureau (BUREAU), which had a weight of 0.897, and the calculation of interest on loans (INTEREST), which had a weight of 0.878. The elemental weight of division (DEVIDE) is 0.789, and the elemental weight of division (DEVIDE) is 0.695. Component model and empirical data on financial conduct Comparison of data prior to purchase (COMPARE) had the maximum weight of the component, 0.852, followed by accounting (ACCOUNT), which had a weight of 0.820, consideration prior to purchase (PONDER), which had a weight of 0.662, and the direct payment side. Time (ONTIME) has a weight component of 0.660, while money management when money is insufficient (MANAGE) has a weight component of 0.633. In the empirical component model of financial attitudes, the component weight for saving (SAVING) was 1.187, followed by the spending aspect (SPEND), which had a component weight of 0.615 and a causal structural correlation model relating financial skills to teacher debt. financial literacy the observed variables for financial behavior and financial attitudes had a weight of 0.50 or more (Hair, Black, Babb, and Anderson, 2010). Consequently, it can be stated that all latent variables are measurable based on the observed variables.

Keywords: Confirmatory Component Analysis; Financial Literacy; Teacher Debt

บทนำ

จากข้อมูล บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (เครดิตบูโร) กล่าวว่า “คนไทยเป็นหนี้เร็วขึ้น เป็นหนี้ นานขึ้น และเป็นหนี้มากขึ้น” กล่าวคือ 1) คนไทยเริ่มเป็นหนี้เร็วขึ้น และเป็นหนี้เสียตั้งแต่อายุน้อย โดย ร้อยละ 50 ของผู้ที่มีอายุประมาณ 30 ปี ต่างมีหนี้จากสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค และ/หรือหนี้บัตรเครดิต นอกจากนี้ ข้อมูลสถิติยังระบุว่าร้อยละ 20 ของผู้ที่เป็นหนี้เสีย ล้วนกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มลูกหนี้ ที่มีช่วงอายุ ประมาณ 29 ปี ซึ่งคนกลุ่มนี้ คือ กลุ่มคนวัยทำงาน และอยู่ในช่วงของการสร้างรากฐานครอบครัว 2) คนไทย เป็นหนี้ยาวนาน โดยปริมาณหนี้ต่อหัวเร่งขึ้นสำหรับคนในช่วงอายุประมาณปลาย 20 ถึง 30 ปี และยังคงอยู่ใน ระดับสูงตลอดอายุการทำงาน ที่สำคัญระดับหนี้ไม่ได้ลดลงแม้จะเข้าสู่วัยใกล้เกษียณ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหา ความมั่นคงในชีวิต 3) คนไทยมีหนี้มูลค่ามากขึ้น โดยค่ามัธยฐาน (median) ของหนี้ต่อหัวเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว จากประมาณ 70,000 บาท ณ สิ้นปี พ.ศ. 2553 มาอยู่ที่ประมาณ 150,000 บาท ณ สิ้นปี พ.ศ. 2559 นอกจากนี้ ความเปราะบางของภาคครัวเรือนยังสะท้อนจากสัดส่วนของผู้ที่ติดอยู่ในวงจรหนี้เสียซึ่งมีจำนวนไม่ น้อย โดยกว่าร้อยละ 16 หรือประมาณ 3 ล้านคน มีสถานะค้างชำระเกินกว่า 90 วัน ซึ่งเป็นกลุ่มลูกหนี้ที่ต้อง ถูกเจ้าหน้าที่ติดตามทวงถาม หรืออยู่ระหว่างกระบวนการทางกฎหมาย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561)

ผลจากการสังเคราะห์ข้อมูลการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ เนื้อหาของทักษะด้านการเงิน (Financial Literacy) โดยอ้างอิงแนวคิดจาก ทักษะการเงินสำหรับผู้ใหญ่ OECD (2016) ธนาคารแห่ง ประเทศไทย (2559) ร่วมกับการสังเคราะห์บทสัมภาษณ์ของ ผู้บริหาร และครู พบว่า ครูส่วนใหญ่ ขาดความรู้ และทักษะด้านการบริหารจัดการเงินในชีวิตประจำวัน อยากริรายได้เสริมแต่ขาดความรู้และไม่มีทุนทรัพย์ ถูก ชักจูงโดยการตลาดได้ง่าย จนมีภาวะการใช้เงินเกินตัวเมื่อเทียบกับรายได้ และไม่เห็นความสำคัญของการ ออม เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการจัดสรร รายรับ-รายจ่าย ของตนเองและครอบครัว รวมทั้งยังขาดการวางแผนการเงินทั้งระยะสั้น-ยาว ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับมูลค่าเงินเทียบกับอัตราเงินเฟ้อ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักและวิธีการคำนวณอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก และขาดความเข้าใจ ไม่สนใจ ดอกเบี้ยสินเชื่อประเภทต่าง ๆ ไม่สนใจเปรียบเทียบความคุ้มค่าของดอกเบี้ยในแต่ละอัตรา ขาดการ เปรียบเทียบก่อนการตัดสินใจซื้อสินค้า หรือใช้บริการทางการเงิน เช่น การกู้ยืมเงิน การใช้บัตรเครดิต การเบิก เงินสดล่วงหน้า ขาดวินัยและขาดการติดตามวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเงินของตนเองอย่างรุนแรง ขาด ความรู้ในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องเมื่อต้องการใช้เงินแต่เงินสดมีไม่เพียงพอ มีพฤติกรรมการใช้เงินไม่ สอดคล้องกับรายได้ในอดีต ปัจจุบัน และมีแนวโน้มเป็นปัญหาในอนาคต และไม่ตระหนักในเรื่องการออมเงิน มีความเข้าใจในเรื่องเครดิตบูโรบ้าง แต่ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญ และไม่เห็นความสำคัญของนโยบาย คู้มครองเงินฝาก เนื่องจากตนเองยังมีเงินเก็บไม่เพียงพอ พบว่า “ครู” ที่มีปัญหาหนี้สินล้นพ้นตัวทั้งหมด ต่าง มีปัญหาที่เป็นส่วนสำคัญที่เป็นจุดเริ่มต้นสืบเนื่องไปสู่ปัญหาล้นพ้นตัวจากในปัจจุบันที่นำไปสู่อนาคตที่ขาด ความสามารถชำระหนี้ได้ เพราะ “ครู” ขาดความตระหนัก ขาดความรู้ความเข้าใจด้านทักษะทางการเงิน

(Financial Literacy) นั่นเอง อันมีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยสรุป กล่าวคือ “ประเด็นสำคัญที่เป็นสาเหตุหลักของปัญหา “หนี้สินครู” นั้น เกิดจากการที่ “ครู” ขาดความรู้ ขาดทักษะ และขาดทัศนคติในการบริหารจัดการรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัว มีรสนิยมการบริโภค อุปโภค ที่สวนทางกับรายได้ ขาดแรงสูงใจในการพัฒนาตนเอง ไม่มีการวางแผน และกำกับตนเอง เพื่ออนาคต ติดกับดัก และขาดความสนใจ ขาดความรู้ในเรื่องทักษะทางการเงิน (Financial Literacy)” (Hilgert et al., 2003; Lewis, 2007; Luise, 2010; Richard Whittle et al., 2016; Arifin, 2017; ทรศนันท์ ตริ อธิฤทธิกุล, 2563; ธนพร จันทรสว่าง, 2562; ปานแก้วตา ลัคนาวาณิช, 2561; พรพระพรหม ธรรมนิยกุล, 2560; มุกดา ไควหกุล, 2558)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นประเด็นสำคัญและเร่งด่วน ที่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการ เสริมสร้างทักษะด้านการเงินสำหรับครูโดยมุ่งเน้นที่ปัจจัยเชิงสาเหตุภายใต้ทักษะด้านการเงินที่ประกอบด้วยตัว แปรแฝง 3 ด้าน คือ ความรู้ พฤติกรรม และทัศนคติด้านการเงินของครูได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพใน อนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบของปัจจัยเชิงสาเหตุจากทักษะด้านการเงินที่ส่งผลต่อการเป็น หนี้ของครู
2. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างเชิงสาเหตุจากทักษะด้านการเงินที่ส่งผลต่อการ เป็นหนี้ของครู

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้สถิติอนุมานประกอบด้วย

1. ประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มครู ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา เป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการมีปัญหานี้สินล้นพ้นตัว และประสบปัญหาการวางแผนเพื่อการเกษียณ จำนวน 1,500 คน (สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา, 2563)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มครู ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา เป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการมีปัญหานี้สินล้นพ้นตัว และประสบปัญหาการวางแผนเพื่อการเกษียณ จำนวน 600 คน โดยใช้การสุ่มแบบง่าย

2. เครื่องมือในการวิจัยและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามทักษะด้านการเงิน ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมการเงิน และด้านทัศนคติทางการเงิน จำนวน 60 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item – Objective Congruence: IOC) ซึ่งหากได้มากกว่า 0.50 ถือว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหา และมีความเหมาะสมที่จะสามารถนำข้อคำถามไปใช้ได้ โดยผู้วิจัยปรับแก้ภาษาและข้อความตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้มีความชัดเจนและความเข้าใจในข้อคำถามขึ้น จากนั้นจึงนำคำถามไปทดลองใช้ (Try out) เป็นจำนวน 30 ชุด สำหรับการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับตัวแทน 30 คน และนำมาหาค่าความเที่ยงได้ผล ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ 0.98 ซึ่งมีความเที่ยงสูง จึงนำแบบทดสอบนี้ไปเก็บข้อมูลในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งจดหมายขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา เพื่อทำลิ้งค์แบบสอบถามแบบออนไลน์ร่วมกับการลงพื้นที่จริงโดยทีมงานเก็บข้อมูลตรงจากกลุ่มเป้าหมาย ใช้เวลาทั้งสิ้น 4 เดือน

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้านทักษะด้านการเงิน โดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน ด้วยวิธีการหา สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) และวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Structural Equation Modeling: SEM) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

องค์ประกอบของปัจจัยเชิงสาเหตุจากทักษะด้านการเงินที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้ของครูพบว่า

1. ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินของครูที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา กรุงเทพฯ (=3.48) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการหาร รองลงมาคือ ด้านการคำนวณดอกเบี้ยของสินเชื่อ ถัดมากคือด้านเครดิตบูโร ด้านมูลค่าของเงินตามกาลเวลา และ ด้านนโยบายคุ้มครองเงินฝาก ตามลำดับ น้ำหนักองค์ประกอบด้านการหาร ด้านมูลค่าของเงินตามกาลเวลา ด้านการคำนวณดอกเบี้ยของสินเชื่อ ด้านเครดิตบูโร และด้านนโยบายคุ้มครองเงินฝาก มีค่าความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha ระหว่าง 0.907 - 0.967 ซึ่งมากกว่า 0.7 ค่าความผันแปรที่สกัดได้เฉลี่ย (Average Variance Extracted: AVE) มีค่าระหว่าง 0.640 - 0.967 ซึ่งมากกว่า 0.50 และความเชื่อถือได้ของโครงสร้าง (Construct Reliability: CR) มีค่าระหว่าง 0.758 - 0.852 ซึ่งมากกว่า 0.7 ดังนั้นสามารถ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินมีค่าความเชื่อถือที่เหมาะสม (Fornell, & Larcker, 1981; Hair, Black, Barbin, & Anderson, 2010)

2. ปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเงินของครูที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา กรุงเทพฯ (=3.56) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการหาร รองลงมาคือ ด้านจ่ายเงินตรงเวลา ด้านไต่ตรงก่อนซื้อ ด้านเปรียบเทียบข้อมูลก่อนซื้อ ด้านจัดทำบัญชี แล ด้านการบริหารจัดการเงินเมื่อเงินไม่พอใช้ ตามลำดับ น้ำหนักองค์ประกอบด้านไต่ตรงก่อนซื้อ ด้านจ่ายเงิน ตรงเวลา ด้านจัดทำบัญชี ด้านเปรียบเทียบข้อมูลก่อนซื้อ และด้านการบริหารจัดการเงินเมื่อเงินไม่พอใช้ มี ค่าความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha ระหว่าง 0.844 - 0.950 ซึ่งมากกว่า 0.7 ค่าความผันแปรที่สกัดได้เฉลี่ย (Average Variance Extracted: AVE) มีค่าระหว่าง 0.639 - 0.790 ซึ่งมากกว่า 0.50 และความเชื่อถือได้ ของโครงสร้าง (Construct Reliability: CR) มีค่าระหว่าง 0.847 - 0.950 ซึ่งมากกว่า 0.7 ดังนั้นสามารถ สรุปได้ว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเงินมีค่าความเชื่อถือที่เหมาะสม (Fornell, & Larcker, 1981; Hair, Black, Barbin, & Anderson, 2010)

3. ปัจจัยด้านทัศนคติทางการเงินของครูที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา กรุงเทพฯ (=3.64) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการใช้เงิน รองลงมาคือ ด้านการออมน้ำหนักองค์ประกอบด้านการใช้เงิน และด้านการออม มีค่าความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha ระหว่าง 0.841- 0.934 ซึ่งมากกว่า 0.7 ค่าความผันแปรที่สกัดได้เฉลี่ย (Average Variance Extracted: AVE) มีค่าระหว่าง 0.545 - 0.754 ซึ่งมากกว่า 0.50 และความเชื่อถือได้ของ โครงสร้าง (Construct Reliability: CR) มีค่าระหว่าง 0.827 - 0.938 ซึ่งมากกว่า 0.7 ดังนั้นสามารถสรุป ได้ว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยด้านทัศนคติทางการเงินมีค่าความเชื่อถือที่เหมาะสม (Fornell, & Larcker, 1981; Hair, Black, Barbin, & Anderson, 2010)

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างเชิงสาเหตุจากทักษะด้านการเงินที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้ครูพบว่า

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวแปรสังเกตในปัจจัยความรู้ทางการเงิน

ตัวแปรแฝง	ตัวแปร สังเกตได้	Factor Loading	S.E.	t-test	R ²
ปัจจัยด้านการหาร	DV1	0.953	0.021	48.441***	0.907
	DV2	0.921	0.021	42.363***	0.848
	DV3	0.923	0.022	42.848***	0.852
	DV4	0.882	0.022	40.696***	0.778
	DV5	0.936	-	-	0.877

ตัวแปรแฝง	ตัวแปร สังเกตได้	Factor Loading	S.E.	t-test	R ²
ปัจจัยด้านมูลค่าของเงิน ตามกาลเวลา	TV1	0.827	0.034	27.983***	0.685
	TV2	0.889	0.031	32.593***	0.791
	TV3	0.844	0.031	29.093***	0.713
	TV4	0.898	0.03	33.183***	0.807
	TV5	0.894	-	-	0.800
ปัจจัยด้านการคำนวณ ดอกเบี้ยของสินเชื่อ	ITR1	0.819	0.037	26.546***	0.670
	ITR2	0.903	0.033	32.176***	0.815
	ITR3	0.872	0.029	34.855***	0.760
	ITR4	0.926	0.031	33.955***	0.858
	ITR5	0.871	-	-	0.758
ปัจจัยด้านเครดิตบูโร	BR1	0.953	0.021	48.441***	0.907
	BR2	0.921	0.021	42.363***	0.848
	BR3	0.923	0.022	42.848***	0.852
	BR4	0.882	0.022	40.696***	0.778
	BR5	0.936			0.877
ปัจจัยด้านนโยบาย คุ้มครองเงินฝาก	PT1	0.937	0.025	42.927***	0.879
	PT2	0.935	0.028	37.175***	0.874
	PT3	0.899	0.026	37.466***	0.809
	PT4	0.886	0.024	38.793***	0.785
	PT5	0.935	-	-	0.873

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลการวัดด้วยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวแปรสังเกตได้ในปัจจัยความรู้ทางการเงิน พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าน้ำหนักประกอบระหว่าง 0.953 ถึง 0.819 และทุกตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวชี้วัดทุกตัวซึ่งวัดจากค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปร (R²) มีอยู่ระหว่างระหว่าง 0.670 ถึง 0.907 เมื่อใช้เกณฑ์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ยอมรับได้ คือ 0.50 ขึ้นไป (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010) จึงกล่าวได้ว่าตัวแปรแฝง 5 ตัวแปรได้แก่ ด้านการหาร ด้านมูลค่าของเงิน

ตามกาลเวลา ด้านการคำนวณดอกเบี้ยของสินเชื่อ ด้านเครดิตบูโร และด้านนโยบายคุ้มครองเงินฝาก สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวแปรแฝงในปัจจัยความรู้ทางการเงิน (KNOW5) พบว่า ตัวแปรแฝงของโมเดลปัจจัยความรู้ทางการเงิน มีน้ำหนักองค์ประกอบ ระหว่าง 0.695 ถึง 0.932 และทุกตัวแปรแฝงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งทุกตัวแปรแฝงมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ตั้งแต่ 0.5 จึงจัดอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010) โดยด้านนโยบายคุ้มครองเงินฝาก (PROTECT) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ 0.932 รองลงมาคือ ด้านเครดิตบูโร (BUREAU) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.897 ด้านการคำนวณดอกเบี้ยของสินเชื่อ (INTEREST) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.878 ด้านการหาร (DEVIDE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.789 ด้านการหาร (DEVIDE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.695 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปร (R^2) อยู่ระหว่าง 0.483 ถึง 0.868

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวแปรสังเกตในปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเงิน

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	Factor Loading	S.E.	t-test	R^2
ปัจจัยด้านไตร่ตรองก่อนซื้อ	PD1	0.691	0.047	19.059***	0.478
	PD2	0.767	0.044	21.877***	0.589
	PD3	0.936	0.040	29.074***	0.876
	PD4	0.757	0.043	22.865***	0.573
	PD5	0.826	-	-	0.683
ปัจจัยด้านจ่ายเงินตรงเวลา	OT1	0.833	0.036	20.451***	0.695
	OT2	0.862	0.045	21.060***	0.742
	OT3	0.884	-	-	0.782
ปัจจัยด้านจัดทำบัญชี	AC1	0.767	0.036	25.746***	0.589
	AC2	0.771	0.033	26.136***	0.595
	AC3	0.910	0.025	39.172***	0.829
	AC4	0.921	0.024	40.683***	0.848
	AC5	0.928	-	-	0.861
ปัจจัยด้านเปรียบเทียบข้อมูลก่อนซื้อ	CP1	0.868	0.028	33.884***	0.754
	CP2	0.860	0.028	34.080***	0.740
	CP3	0.850	0.028	33.077***	0.722

ตัวแปรแฝง	ตัวแปร สังเกตได้	Factor Loading	S.E.	t-test	R ²
	CP4	0.927	0.025	42.565***	0.859
	CP5	0.935	-	-	0.875
ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ	MN1	0.738	0.042	19.522***	0.545
การเงินเมื่อเงินไม่พอใช้	MN4	0.827	0.049	21.795***	0.684
	MN5	0.848	-	-	0.719

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลการวัดด้วยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวแปรสังเกตได้ในปัจจัยพฤติกรรมทางการเงิน พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าน้ำหนักประกอบระหว่าง 0.691 ถึง 0.936 และทุกตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวชี้วัดทุกตัวซึ่งวัดจากค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปร (R²) มีอยู่ระหว่างระหว่าง 0.478 ถึง 0.876 เมื่อใช้เกณฑ์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ยอมรับได้ คือ 0.50 ขึ้นไป (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010) จึงกล่าวได้ว่าตัวแปรแฝง 5 ตัวแปรได้แก่ ด้านไตร่ตรองก่อนซื้อ ด้านจ่ายเงินตรงเวลา ด้านจัดทำบัญชี ด้านเปรียบเทียบข้อมูลก่อนซื้อ และด้านการบริหารจัดการการเงินเมื่อเงินไม่พอใช้ สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวแปรแฝงในปัจจัยพฤติกรรมทางการเงิน (BEHA5) พบว่า ตัวแปรแฝงของโมเดลปัจจัยพฤติกรรมทางการเงิน มีน้ำหนักองค์ประกอบ ระหว่าง 0.633 ถึง 0.852 และทุกตัวแปรแฝงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งทุกตัวแปรแฝงมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.5 จึงจัดอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010) โดยด้านเปรียบเทียบข้อมูลก่อนซื้อ (COMPARE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ 0.852 รองลงมาคือ ด้านจัดทำบัญชี (ACCOUNT) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.820 ด้านไตร่ตรองก่อนซื้อ (PONDER) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.662 ด้านจ่ายเงินตรงเวลา (ONTIME) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.660 ด้านการบริหารจัดการการเงินเมื่อเงินไม่พอใช้ (MANAGE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.633 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปร (R²) อยู่ระหว่าง 0.401 ถึง 0.725

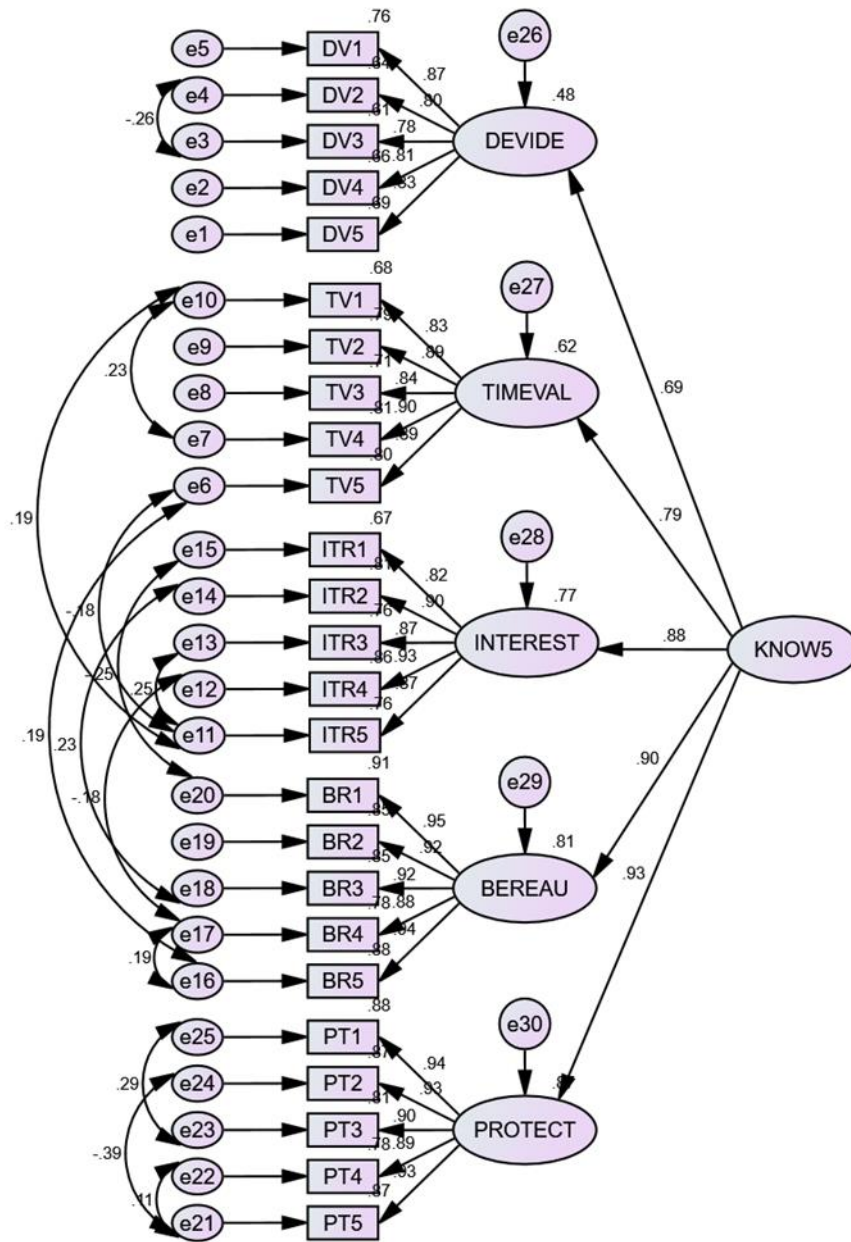
ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวแปรสังเกตในปัจจัยด้านทัศนคติทางการเงิน

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	Factor Loading	S.E.	t-test	R ²
ปัจจัยด้านจ่ายเงินตรงเวลา	SP1	0.774	0.077	15.328***	0.599
	SP2	0.772	0.074	15.325***	0.596
	SP3	0.720	0.066	14.954***	0.518
	SP5	0.684	-	-	0.468
ปัจจัยด้านจัดทำบัญชี	SV1	0.724	0.039	20.576***	0.524
	SV2	0.899	0.029	35.269***	0.809
	SV3	0.926	0.027	38.166***	0.858
	SV4	0.910	-	-	0.828
	SV5	0.868	0.028	32.246***	0.753

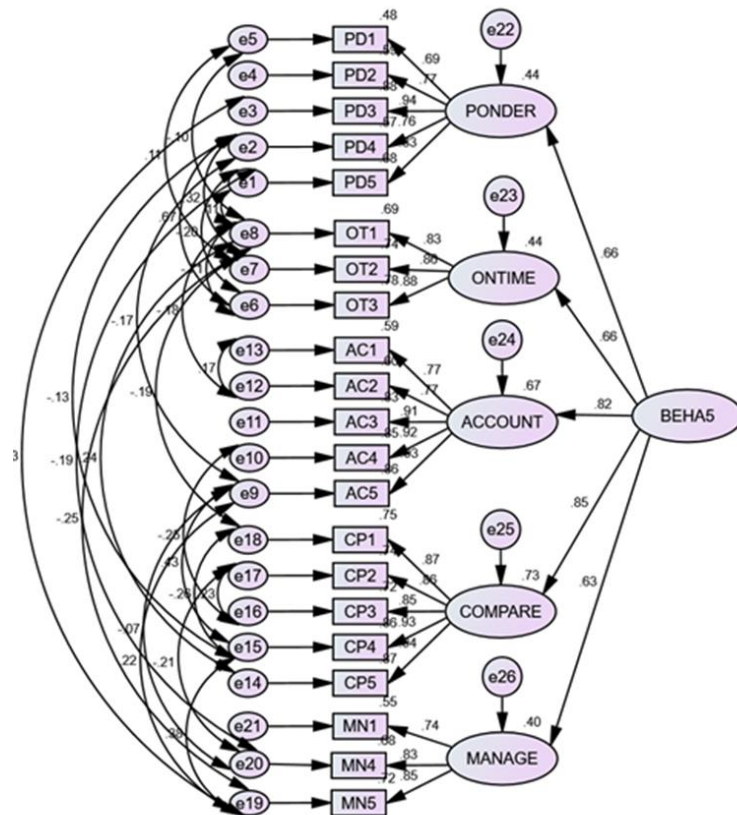
*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลการวัดด้วยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวแปรสังเกตได้ในปัจจัยทัศนคติทางการเงิน พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าน้ำหนักประกอบระหว่าง 0.684 ถึง 0.926 และทุกตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวชี้วัดทุกตัวซึ่งวัดจากค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปร (R^2) มีอยู่ระหว่าง ระหว่าง 0.468 ถึง 0.858 เมื่อใช้เกณฑ์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ยอมรับได้ คือ 0.50 ขึ้นไป (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010) จึงกล่าวได้ว่าตัวแปรแฝง 2 ตัวแปรได้แก่ ด้านจ่ายเงินตรงเวลา และด้านจัดทำบัญชีสามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว

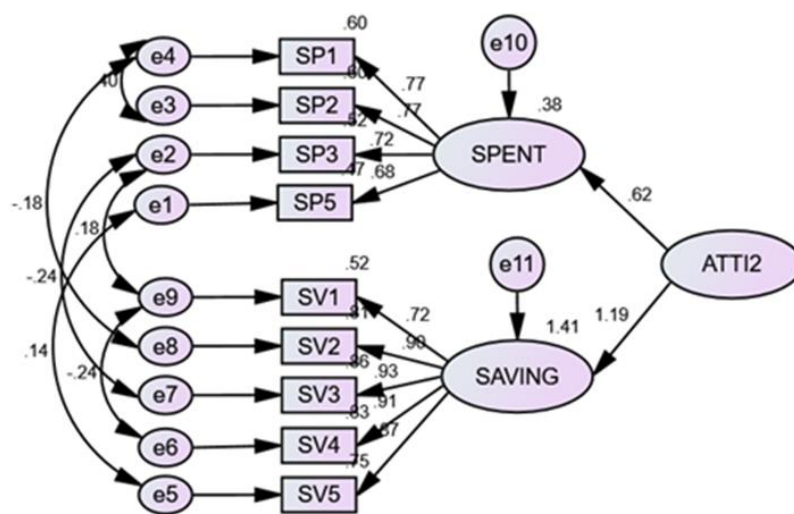
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวแปรแฝงในทัศนคติทางการเงิน (ATTI2) พบว่า ตัวแปรแฝงของโมเดลปัจจัยทัศนคติทางการเงิน มีน้ำหนักองค์ประกอบ ระหว่าง 0.615 ถึง 1.187 และทุกตัวแปรแฝงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งทุกตัวแปรแฝงมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.5 จึงจัดอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010) โดยด้านการออม (SAVING) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ 1.187 รองลงมาคือ ด้านการใช้เงิน (SPENT) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.615 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปร (R^2) อยู่ระหว่าง 0.378 ถึง 1.408

แผนภาพที่ 1 โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยด้านความรู้ทางการเงิน

แผนภาพที่ 2 โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเงิน

แผนภาพที่ 3 โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยด้านทัศนคติทางการเงิน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบทักษะด้านการเงินที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้ครัวพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Muthen, 2011) แสดงว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 12 ตัวบ่งชี้เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในแต่ละองค์ประกอบสามารถเป็นตัวแทนที่แท้จริง ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะด้านการเงินจนสามารถสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ทักษะด้านการเงินที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้ครัว พร้อมทั้งนำไปใช้กลุ่มตัวอย่างตรวจสอบยืนยันข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) พบว่า สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบทักษะด้านการเงินที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้ครัว มีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปใช้ได้

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทักษะด้านการเงินในแต่ละด้าน (3 ด้าน) และองค์ประกอบตัวบ่งชี้ทุกตัว (12 ตัวบ่งชี้) โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง โดยสัมพันธ์ด้านความรู้ทางการเงินมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ อยู่ระหว่าง 0.670 ถึง 0.907 จึงกล่าวได้ว่า ตัวแปรแฝง 5 ตัวแปร ด้านการหาร ด้านมูลค่าของเงินตามกาลเวลา ด้านการคำนวณดอกเบี้ยของสินเชื่อ ด้านเครดิตบูโร และด้านนโยบายคุ้มครองเงินฝาก สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินมีค่าความน่าเชื่อถือที่เหมาะสม ด้านพฤติกรรมทางการเงินมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ อยู่ระหว่าง 0.478 ถึง 0.876 จึงกล่าวได้ว่า ตัวแปรแฝง 5 ตัวแปร ด้านไตร่ตรองก่อนซื้อ ด้านจ่ายเงินตรงเวลา ด้านจัดทำบัญชี ด้านเปรียบเทียบข้อมูลก่อนซื้อ และด้านการบริหารจัดการการเงินเมื่อเงินไม่พอใช้ สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเงินมีค่าความน่าเชื่อถือที่เหมาะสม และ ด้านทัศนคติทางการเงินมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ อยู่ระหว่าง 0.468 ถึง 0.858 จึงกล่าวได้ว่า ตัวแปรแฝง 2 ตัวแปร ด้านการใช้เงิน และด้านการออม สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยด้านทัศนคติทางการเงินมีค่าความน่าเชื่อถือที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ครูและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้องค์ประกอบที่ผู้วิจัยค้นพบ เพื่อทบทวนความรู้ พฤติกรรม และทัศนคติทางการเงินไปใช้แก้ปัญหาด้านการเงินของครูและบุคลากรทางการศึกษาของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง สามารถนำทักษะด้านการเงินสำหรับครูทั้ง 3 ด้าน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ในลักษณะโปรแกรมเสริม เพื่อช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาและปรับปรุงทักษะด้านการเงินของตนเองให้ดีขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการประเมินทักษะด้านการเงินในรูปแบบเครื่องมือวัดเชิงปริมาณ หรือ เครื่องมือวัดในกลุ่มครูเพื่อวางแผนการเงินในลักษณะการป้องกันมากกว่าการแก้ปัญหา

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2561).ธนาคารแห่งประเทศไทยกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2561. แหล่งที่มา: https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Report/Pages/AnnualReport2018_box04.aspx
- ธนพร จันทร์สว่าง. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสยาม. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- ปานแก้วตา ลัคนาวานิช. (2561). ทักษะด้านการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองในเขตลุ่มน้ำปากพนัง. วารสารการบริหาร.มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. 7 (3) , 111-129.
- มุกดา โค้วกุล. (2558). การจัดการการเงินส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรม การออมของประชากร ในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. สาขาวิชาการเงินและการลงทุน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา. (2563). รายงานกิจการประจำปี 2563. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2566. แหล่งที่มา: <http://teachercoop-ged.or.th//document.php?cid= 20170615133909ZaQ4vq0>

- Hair, J.F., Jr., Black, W.C., Babin, B. J., & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis*. 7th ed. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.
- Luwis (2007). *Motivation and financial literacy*. Financial Service Review 16, 105-116, 2007.
- Muthen, B. O. (2011). Applications of causally defined direct and indirect effects in mediation analysis using SEM in Mplus. *Online*. Retrieved Jan 15, 2023. From : <http://statmodel.com/download/causalmediation.pdf>
- OECD. (2016). *2016 OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies*. INFE International Network and Financial Education.